

Ullfors-gruppen

Ullfors bruk bildades av Heinrich Lemmens, som 1647 fick drottning Kristinas tillstånd att bygga masugn och hammare vid Tämnrån. Bruket var i familjens Lemmens ägo till 1733 när Charles De Geer i Leufsta köpte bruket, och det ärvdes både på kvinno- och manssidan i den De Geerska släkten fram till 1920 när Stora Kopparberg köpte Ullfors. Vallonsmidet var då omodernt och hade ersatts av modernare stålhantering. 1929 var järnhanteringen helt nedlagd i Ullfors. Industribyggnaderna fick förfalla och revs allteftersom.

Idag finns inga lokaler kvar från järnhanteringsens tid. Bruksgatan med de vitrappade Smedshusen finns dock fortfarande kvar, liksom bakgatan med fähusbyggnader och dasslänga. Alla hus är idag privatägda utom en Smedsstuga och Mumblingsgården (det gamla Vårdshuset) som ägs av Ullforsgruppen.

Foto Torsten Lundin. Text Britt Pagard.

Smedsstugorna utmed Bruksgatan byggdes runt sekelskiftet 1800. I varje stuga var två lägenheter om ett rum och kök samt en farstu. Idag är alla smedshus utom Ullforsgruppens ombyggda inomhus till moderna lägenheter. Ullforsgruppens stuga är återställd som den såg ut sekelskiftet 1900. I bouppteckningar från den tiden har vi fått uppgifter om vilka inventarier som fanns i en smedsbostad då.

För att verkligen kunna utnyttja Smedsstugan anordnar Ullforsgruppen två gånger per termin Temakvällar. Elden sprakar i järnspisen och belysningen består av fotogenlampor och stearinljus. Stämningen är avslappnat trivsamt kring kaffeborden när man lyssnar till kvällens talare eller musiker. Programmen är varierande, som t.ex. husförhör, musikkaféer, berättelser om både kända och mindre kända personer. När Karl-Erik Berglin berättade om Månkarbogumman slogs besöksrekordet och 52 personer satt som packade ända ut i farstun. Varje år i december är det allsång av julsånger till ackompanjemang av dragspel och fiol. Då är stugan julpyntad och julstämningen infinner sig verkligen.

Foto Torsten Lundin. Text Britt Pagard.

Det som idag kallas Mumblingsgården är det gamla Vårdshuset. Mumbling är den stora fallhammaren som också är Ullforsgruppens symbol. Mumblingshammaren står idag på Hammarbacken är tillsammans med en järnvåg som ett minne från svunnen storhetstid.

Mumblingsgården som, för några år sedan fick ett modernt kök används till Ullforsgruppens olika samlingar och fester. Gården hyrs också ut till privatpersoner och andra föreningar och har blivit en uppskattad samlingslokal för människorna i och omkring Ullfors.

På övervåningen finns en fotoutställning skänkt av Anders Mossberg, som gjorde i ordning den till invigningen av Logen Brofästet på Skansen, efter det att logen flyttas till folkrörelsekvarteret där från Raklösen, ett par kilometer från Ullfors. Utställningen visades då i Bredablick och fick sedan sin hemvist i Mumblingsgården. Utställningen visar bilder från järnhanteringen och är extra värdefull eftersom namnen på personerna på bilderna finns antecknade. I Mumblingsgården finns också en utställning som visar Ullforsgruppens arbete under 20 år.

Foto Torsten Lundin. Text Britt Pagard.

Snickarverkstaden i Ullfors slutade att användas i början av 1950-talet. Att den blev kvar efter det att järnhanteringen upphört berodde på att Stora Kopparberg fortfarande ägde alla husen i Ullfors plus en stor mängd arrendegårdar som behövde underhållas. Den stod helt orörd till 2004 då den blev ett av Ullfors museer. I verkstaden finns svarv, bandsåg och planhyvel som drevs med turbiner och som än idag kan sättas igång elektriskt för demonstration. På kontoret kan man se bland annat svarta tavlor där man med krita antecknade vilka redskap bruksinnevånarna lånade med sig hem. På övervåningen finns det kolossalt stora urverket till klockan på takets mitt. Ove Ivarsson har sett till att urverket fungerar och drar upp det en gång i veckan. Klockan slår varje heltimme!

På husets gavel finns vällingklockan som signalerade arbetspassens början och slut. Idag signalerar den Ullforsdagens start och används som kyrkklocka vid de gudstjänster som hålls i Ullfors.

Foto Torsten Lundin. Text Britt Pagard.